

lina. Hrabrost muškarca srednjost je u odnosu na ono strašno. Hrabrost žene, ako nije hrabrost, ne odnosi se na stvar; ako jest hrabrost, onda mora biti srednjost u odnosu na strašno. Kako ova hrabrost pomaže onoj hrabrosti?

Po našim običajima i uredbama pomaže žena mužu u državi 5
i u kući; u nekim stvarima služi: priprema hranu, tka, šiva i dru-
go takvo. A ako bi se trebalo boriti, ako oba krenu i neustrašivo
se bore, kako je hrabrost žene pomoćna hrabrosti muškarca? Nije
dakle hrabrost žene po naravi i po sebi ὑπηρετική, pomoćnička
hrabrosti muškarca zato jer se događa da je žena pomoćna u dru- 10
gim stvarima. Isto to kažem i o suzdržljivosti i ostalom i govorim
da su vrline duše oca i sina, gospodara i roba, utoliko što su ljudi,
iste po vrsti; nastaju, iz istog razloga, u istim trpnjama, kroz ista
djelovanja; ipak da svatko od njih ima neke svoje vlastite, uko-
liko je jedan gospodar, a drugi rob; ovaj da se ispravno pokora- 15
va, onaj da ispravno zapovijeda; muškarac da se bavi zemljom,
poslovima, obogaćuje kuću a žena da se brine za kuću, da čuva
unesene stvari, da poštuje muža, čuva čednost; nije li to ista vrli-
na kao i suzdržljivost? Nadalje, γυναῖκι κόσμον σιγῇ φέρει, ženi
je ukras šutnja – istinito je, utoliko što je supruga i pomoćnica. 20

Sada ne raspravljam o tome je li nužno da sluga ili umješnik
imaju neku drugu vrlinu osim one po kojoj je πρὸς τ' ἀναγκαῖα
χρήσιμος koristan za ono što je potrebno, kako sam kaže, ali ako
čovjek ima vrlinu, ona je po vrsti jednaka s vrlinom čovjeka. Ta
se rasprava ne odnosi na Platona, koji u *Državi* nije uveo nikakav 25
odgoj robova, a <odgoj> umješnika i drugih, koje naziva nužni-
ma a ne građanima, ne <uvodi> baš opsežan, kao što ovdje Ari-
stotel izlaže u dosta dugačkoj digresiji. Ako su točne ove riječi:
»Oni koji se brinu za državu moraju odgajati i dječake i žene«,
zašto napada Platona, koji u svojoj *Državi* stvara žene prema cilju 30
i obliku te države?